

פגמי גוונים: הכושי; הגיחור (= אדום ביותר); הלבקן (/ לוקן = לבן ביותר).

מומים בתבנית הכללית: הקפח (/ גבח = דק וגבוה ונראה כשמוט, וגנאי הוא); הננס; גופו גדול ביחס לאבריו או קטן מהם.

פגמים תפקודיים: חרש שוטה ושיכור.

יש שיכור שגם מחלל עבודה – כשהוא שתוי יין, וכן משאר משקין אליבא דר' יהודה, אבל דייקן ממשנתנו דלא כרבי יהודה. ויש ראשונים שנראה שנוקטים כר"י (ע' סמ"ג והינוך. וע"ע ל"ה).

חרש ושוטה שאינם בני דעת, יש לדון לפסול העבודה משום 'מתעסק' (עפ"י אחרונים). ונסתפקו אחרונים האם מדובר כאן בחרש שגם אינו מדבר, או אפילו בחרש המדבר.

פגמים נוספים: בעלי נגיעים טהורים; בעלי הדלדולים – לרבי אלעזר.

ה'בוהק' (הוא מראה נגע הכהה ממראות נגיעים הטמאים); הרמב"ם (ביאת מקדש ה, טו) מנאו כמומי האדם. ובתוס' רי"ד (שבת קלב:): נראה שבוהק אינו מום, ורק כגון נגע שלא פסה נחשב 'נגע' ופוסל את הכהן.

דף מה

סח. א. אצבע יתרה – האם דינה כ'אבר' לענין טומאה?

ב. מהו רוב בנינו ורוב מנינו של מת לענין טומאת אהל?

א. אצבע יתרה שיש בה עצם; אם נספרת על גב היד, אעפ"י שאין בה צפורן – הריהי כאבר לכל דבר, ומטמאה במגע במשא ובאוהל. ואם אינה נספרת ע"ג היד ואין בה צפורן – מטמאה במגע ובמשא אבל לא באהל (רב. וריו"ח תמה). ופירש רב אחא, מטמאה במגע ובמשא משום עצם כשעורה (ואין חולק בדבר. שפת אמת). ורב פפא אמר: (אפילו אין בה עצם כשעורה) מטמאה מגזרת חכמים, אטו זו הנספרת ע"ג היד, ועשו חכמים היכר בדבר שלא ישרפו על טומאה זו תרומה וקדשים, לכך אמרו שאינה מטמאה באהל. אם יש בה צפורן, אפילו אינה נספרת ע"ג היד – הריהי כאבר ומטמאה גם באהל (רש"י עפ"י נדה מט). יש בה כזית בשר – בכל אופן מטמאה באהל ואעפ"י שאינה 'אבר', כדין שאר כזית בשר מן המת.

ב. עצמות המת, אם הן רוב בנינו או רוב מנינו – מטמאות באהל.

איזהו רוב בנינו – שני שוקיים וירך אחת.

רוב מנינו – קכ"ה עצמות. ואעפ"י שאדם זה חריג, שיש בו עצמות יתרות או חסרות – לעולם משערים כפי רוב בני אדם.

עצמות יתרות משלימים למנין קכ"ה.

חמש עצמות יתרות שבאשה (שני צירים, שתי דלתות ומפתח) – אינן מטמאות באהל (זאת התורה אדם כי ימות באהל – דבר השווה לכל אדם).

- ט. א. אלו כשרים באדם ופסולים בבהמה?
ב. כהן העובר על איסורי כהונה – מהו בעבודה?
- א. אלו כשרים באדם ופסולים בבהמה: 'אותו ואת בנו', טרפה, יוצא דופן, ושנעבדה בו עבירה ושהמית את האדם. (עתוס' יבמות ז, שכהן שהרג את הנפש הגם שאינו נושא כפיו – כשר לעבודה (עפ"י לקוטי הלכות).
- ב. הנושא נשים בעבירה – פסול, עד שידירנה הנאה בנדר שאין לו התרה – ברבים, או על דעת רבים. ואז אפילו טרם גירשה – עובר.
א. בנוסף לנדר צריך לגרשה. ואם ירצה לשהותה לזמן מה, אעפ"י שהדיר הנאה ממנה אסור לישא כפיו [לדעת הרשב"א האוסר כהן שנושא בעבירה לנשי"כ. וכן נפסק בשלחן ערוך], וגם אינו עולה לתורה ראשון. ואם היה אנוס מלגרשה [וכשנשאה היה מזיד] – נחלקו דעות האחרונים (ע' מג"א א"ר ופמ"ג קכת, מ; משנ"ב ושעה"צ שם).
ב. הוא הדין לחייבי עשה (עתוס' יבמות פה סע"א), וכן לאשה האסורה לו מדרבנן כגון חלוצה (עפ"י רש"י ור"ג; שו"ת הרא"ם ח"א נט).
המטמא למתים – פסול עד שיקבל עליו (בבית דין. רמב"ם ביא"מ ו) שלא יהא מטמא למתים. ואין צורך בנדר – לפי שאין יצרו תוקפו כמו נושא נשים בעבירה.
א. אם יש לו הנאת ממון ממומאתו, כגון ברופא שמבקר מתים – צריך שידור על דעת רבים (עפ"י כתב סופר טז, מובא במשנ"ב קכת, קנא).
ב. נראה מלשון הגמרא והראשונים, דוקא כשמועד להיטמא למתים פסול עד שיקבל, ולא באקראי פעם אחת. ולשון השו"ע אין מורה כן. וצ"ע לדינא (עפ"י באור הלכה קכת, מא).
ג. הנושא נשים בעבירה או מטמא למתים – אינו מחלל עבודה (רמב"ם ביאת מקדש ו, ט).

פרק שמיני; דף מו

- ע. א. איזהו בכור לנחלה ואינו בכור לכהן; בכור לכהן ולא בכור לנחלה?
ב. מתי נקבע שם 'לידה' לענין החלכות השונות, באדם ובבהמה, בבני קיימא ובנפלים – האם בשעת יציאת הראש או הגוף כולו או רובו?
- א. איזהו בכור לנחלה ואינו בכור לכהן; הבא אחר הנפל (בן שמונה) שיצא חי, או אחר בן תשעה שיצא ראשו מת – זה הבא אחריו נוטל פי שנים בנכסים כי הוא ראשית אונו (אבל הנפל, אין לב אביו דוה עליו ואינו בכלל ראשית אנו), ואינו בכור לכהן – שאינו פטר רחם.
א. בטש"ע (יו"ד שה) מובא שבן שמונה שיצא ראשו [ולא כולו. דגמ"ר] חי, הבא אחריו הריהו בכור לכהן. והגר"א השיג על כך (וע' סדרי טהרה יו"ד קצד, כג).
ב. גם נפל שיצא כולו, הבא אחריו הריהו בכור לנחלה (עפ"י רש"י חולין סח. רשב"ם ב"ב קיא: וכן הסכמת הפוסקים דלא כשו"ת שארית יוסף).
ספק נפל; אפילו הוציא ראשו חי בלבד, אין הבא אחריו בכור לנחלה, שהמוציא מחברו עליו הראיה, וגם רוב ולדות בני קיימא הם (עפ"י ט"ז חו"מ רעז);
הבא אחר המפלת כמין בהמה חיה ועוף – דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: עד שיהא בו מצורת אדם, אבל אין בו מצורת אדם – הבא אחריו בכור לנחלה ולכהן;